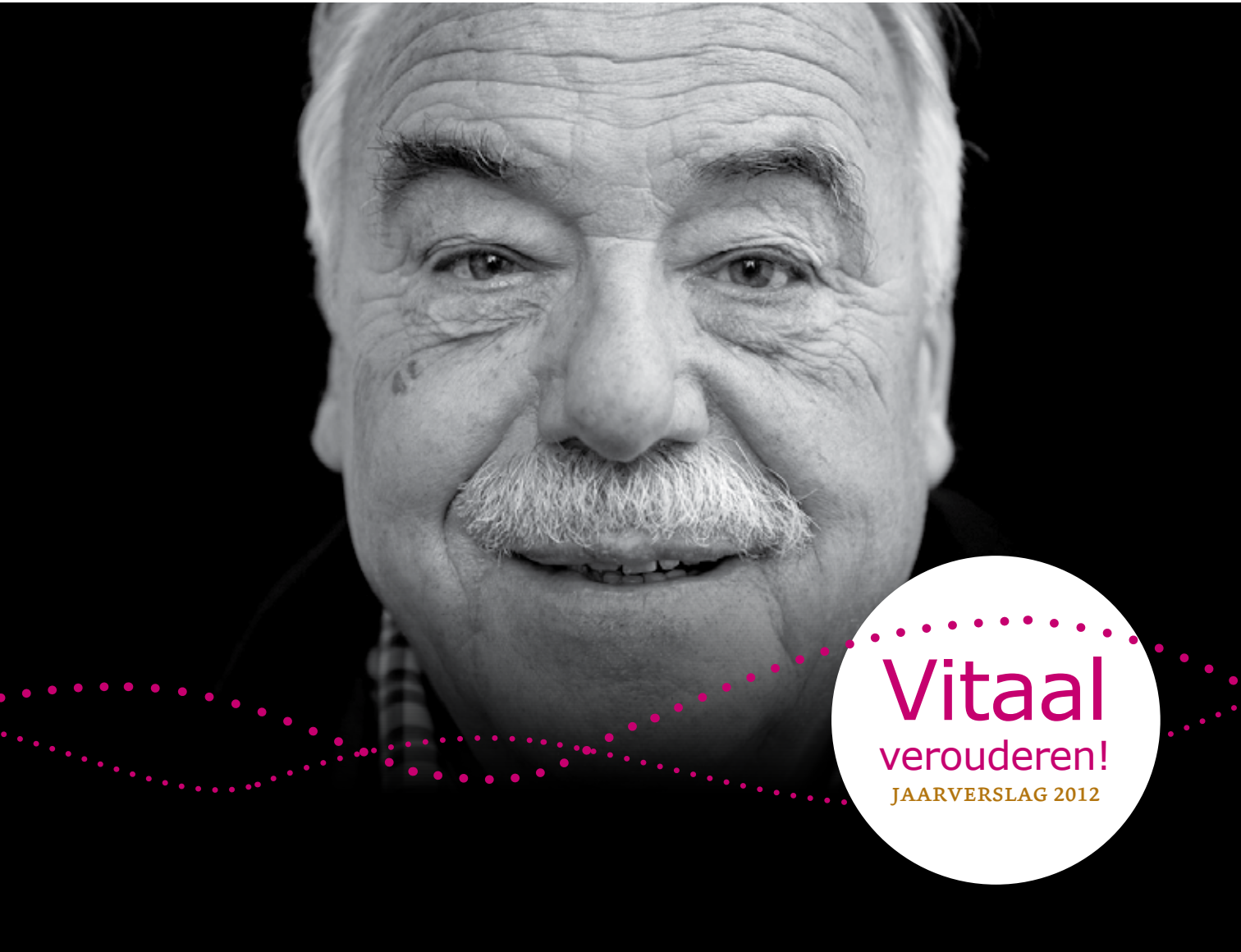

Leyden Academy

ON VITALITY AND AGEING

Vitaal
verouderen!

JAARVERSLAG 2012

Vitaal verouderen!

JAARVERSLAG 2012

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Leyden Academy on Vitality and Ageing <i>Missie, Visie, Strategie en Positionering</i>	6
Ontwikkeling <i>Media, Onderwijsvernieuwing, VITALITY! programma, Publiek</i>	10
Opleiding <i>Executive leergang Veroudering en Gezondheidszorg, Masteropleiding Vitality and Ageing, Young Excellence Class</i>	26
Onderzoek <i>Medisch-demografisch, Sociaal-maatschappelijk, Klinisch</i>	42
Nawoord	50
Met dank aan	52

Voorwoord

In dit jaarverslag kijken wij graag met u terug op 2012. Leyden Academy on Vitality and Ageing heeft in 2012 haar kernactiviteiten op het terrein van ontwikkeling, onderwijs en onderzoek verder kunnen uitbouwen.

De werknemers van Leyden Academy worden steeds vaker uitgenodigd om een inhoudelijke bijdrage te leveren aan het debat over ouderen in Nederland en daarbuiten. Zo zijn wij frequent zichtbaar in dagbladen, magazines en tv-programma's. Het vertrouwen dat organisaties in ons stellen komt ook tot uiting in de diverse adviezen die wij geven aan partners in het publieke en private domein. Ook groeit het aantal wetenschappelijke publicaties. In 2012 is een tweede lichting masterstudenten met genoeg afgestudeerd. Er is een intensief traject ingezet om studenten voor de volgende academische jaargang

Leyden Academy heeft in 2012 twee belangrijke projecten aangetrokken,

van de masteropleiding te werven. De executive leergang voor leidinggevendenden van zorginstellingen is levendig als vanouds en negentien cursisten vonden in 2012 maandelijks hun weg naar de Leyden Academy. Leyden Academy heeft in 2012 twee belangrijke projecten aangetrokken. Zo zijn wij het afgelopen jaar een samenwerking aangegaan met de Vereniging Het Zonnehuis. Deze samenwerking biedt een uitgelezen kans om een agenda voor beter onderwijs over ouderen aan studenten geneeskunde, verpleegkunde en verzorging te ontwikkelen. Deze noodzakelijke onderwijsvernieuwing volgt op een eerder door Leyden Academy uitgevoerd onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs over de ouderengeneeskunde in Nederland. Het VITALITY! programma

is een initiatief geïnitieerd vanuit de Medical Delta, een samenwerkingsverband tussen de drie universiteiten en twee universitair medische centra in Rotterdam, Delft en Leiden. Het zal de komende jaren innovaties door nieuwe publiek-private initiatieven moeten bewerkstelligen. De beide programma's bevestigen de toenemende erkenning en het vertrouwen vanuit het veld en de academische gemeenschap.

Prof. dr. Rudi G.J. Westendorp
Ir. Marieke A.E. van der Waal
Directie

Leyden Academy on Vitality and Ageing

Missie

waartoe zijn wij op aard?

Het promoten en verbeteren van de kwaliteit van leven van ouderen.

Visie

hoe zien wij dat voor ons?

Door kennis te verstrekken 'spreading the word', houding te verbeteren 'oud is goed' en gedrag te beïnvloeden 'vitaliteit' via pioniers.

Strategie

hoe gaan we dat bereiken?

• Ontwikkeling

Leyden Academy initieert en implementeert programma's in wetenschap en maatschappij, inspireert de politiek en beïnvloedt de publieke opinie via de media.

• Opleiden

Leyden Academy leidt kritische denkers en pioniers uit de gezondheidszorg, geneeskunde en gezondheidswetenschappen op via de executive leergang

Veroudering en Gezondheidszorg, de Master Vitality and Ageing en het jonge talent via de Young Excellence Class.

• Onderzoek

Leyden Academy initieert en begeleidt multidisciplinair onderzoek op het gebied van veroudering als demografie, ouderenmishandeling, beeldvorming, economische aspecten van veroudering.

Positionering

welke marktpositie nemen we in?

De positie en de activiteiten van Leyden Academy zijn uniek in Nederland. Leyden Academy richt zich niet op het uitvoeren van nieuw fundamenteel onderzoek, maar wil nieuwe (fundamentele) kennis en inzichten assimileren, kritisch evalueren en via haar onderwijsproducten, consultatie en publieke functie communiceren. Leyden Academy positioneert zich als een schakelorganisatie tussen de fundamentele onderzoeksgroepen en instituten (de *Discovery* functie: daar waar nieuwe kennis wordt ontwikkeld) en het werkveld dat

de kennis gaat opnemen en toepassen (de *Deploy* functie: de activiteiten waardoor de kennis productief wordt geïmplementeerd). Leyden Academy is een instituut dat fungeert als een snelkoker (de *Design* functie) en draagt bij aan de valorisatie van kennis, zodat deze geschikt wordt gemaakt voor, en kan worden geïmplementeerd binnen de publieke ruimte. In de huidige programmering van wetenschap en innovatie is de *Design* functie de vergeten brug tussen de *Discovery* en *Deploy* activiteiten.

‘Het promoten en verbeteren van de kwaliteit van leven van ouderen,’

Ontwikkeling

MEDIA

Leyden Academy zag in 2008 het levenslicht als kennisinstituut op het gebied van veroudering en vitaliteit. De master Vitality and Ageing en het onderzoeksprogramma vormden al snel de kern van de organisatie. Sinds 2011 begint een derde pijler zich sterk te profileren: ontwikkeling. Leyden Academy roert zich steeds meer in de media en politiek als pleitbezorger van vitaal verouderen. Ook laat zij de wetenschap niet ongemoeid. Door het initiëren en implementeren van grote programma's als VITALITY! en het onderwijsvernieuwingprogramma brengen wij wetenschap en maatschappij dichterbij elkaar. Daarnaast proberen we de vitaliteitsgedachte en verouderingskennis ook rechtstreeks bij het publiek (oud én jong) onder de aandacht te brengen.

Media

Het belang van de media is voor Leyden Academy enorm. De geloofwaardigheid van de boodschap via een krantenbericht of televisie-reportage is aanmerkelijk groter dan bij welke reclamecampagne dan ook. Gebleken is dat de media en Leyden Academy een goed huwelijk hebben gesloten. Er is hard gewerkt aan een goede relatie met de pers (vertrouwen en gunnen), Leyden Academy heeft gevoel voor informatie en gebeurtenissen met nieuwswaarde en beschikt over goede sprekers. Alle ingrediënten waren aanwezig om dit PR- instrument in 2012

veelvuldig in te zetten. En met resultaat. Leyden Academy heeft via de media miljoenen mensen meerdere malen bereikt met haar boodschap. Met een totale media-waarde van bijna twee miljoen euro.

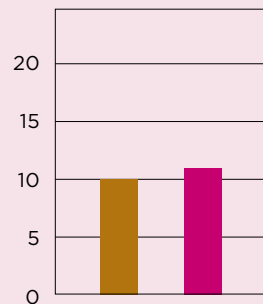

De media en Leyden Academy hebben een goed huwelijk gesloten,

Televisie- en radio-optredens
Mediawaarde: € 1.546.660

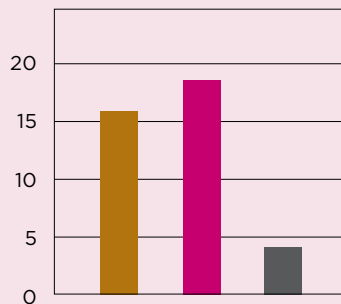
2012

- Televisie 10 x
- Radio 11 x

Dagbladen
Mediawaarde: € 310.300

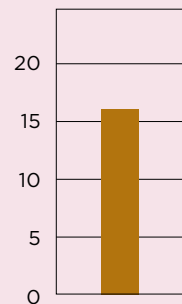
2012

- Landelijk 16 x
- Regionaal 18 x
- Internationaal 4 x

Vakbladen
Mediawaarde: € 23.000

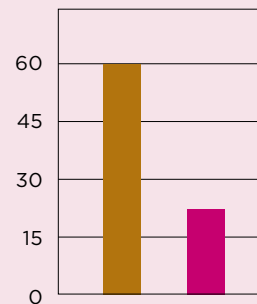
2012

- Vakbladen 16 x

Websites
Mediawaarde: € 32.800

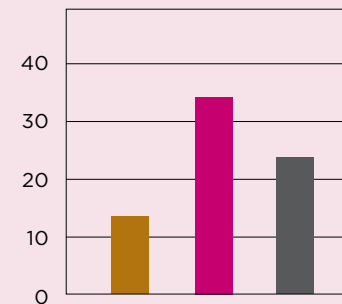
2012

- Nederlands 60 x
- Internationaal 22 x

Overigen

2012

- Wetenschappelijke publicaties 13 x
- Lezingen/workshops 34 x
- Gesprekken beleidsmakers & politici 23 x

Social Media

- 578 connecties
- 282 likes
- 107 volgers

Ontwikkeling

ONDERWIJSVERNIEUWING

ZonMw heeft drie inventarisaties laten uitvoeren naar het onderwijs dat over ouderenzorg wordt gegeven. Het onderzoek binnen het curriculum aan de acht medische faculteiten is in 2011 door Leyden Academy uitgevoerd. Sindsdien zijn ZonMw en Leyden Academy met elkaar blijven samenwerken.

Vanaf 21 juni 2012 is Vereniging Het Zonnehuis vanuit de samenwerking met Leyden Academy actief bij de onderwijsvernieuwing betrokken. Voor Vereniging Het Zonnehuis is de borging van waardige zorg in het onderwijs een speerpunt. De drie partijen hebben op 14 november 2012 gezamenlijk een *invitational conference* georganiseerd. De titel van de conferentie was: 'leren van en met elkaar: goede scholing over zorg voor ouderen'. Doel van de bijeenkomst was het bij elkaar brengen van stakeholders om tot vervolgstappen te komen (MBO- en HBO-raad, ROC's en HBO's, NFU, decanen/opleidingsdirecteuren). Minister Jet Bussemaker

heeft de openingspeech verzorgd en de drie organiserende partijen opgeroepen haar te informeren over een vervolgplan met daarin de gewenste aanpak voor verandering. Het vervolgplan zal in februari 2013 op het departement van OC&W worden aangeboden aan de minister.

De uitkomsten van de inventarisaties en de *invitational conference* laten vooral twee categorieën van knelpunten in het onderwijs voor ouderenzorg zien. Deze zijn geldig voor alle drie de niveaus (MBO, HBO en WO).

‘Onze doelstelling is kennis vergroten en de beeldvorming over ouderen verbeteren,’

De eerste categorie knelpunten heeft te maken met beeldvorming. De ouderenzorg heeft een slecht imago, waardoor maar een beperkt aantal studenten kiest voor het werken met ouderen. Het slechte imago is van invloed op de instroom in de opleidingen ofwel de kwantiteit. De tweede categorie knelpunten hangt samen met het ontbreken van de juiste kennis en competenties bij studenten over ouderen en ouderenzorg na het afronden van een medische of zorgopleiding.

Leyden Academy, Vereniging Het Zonnehuis en ZonMw willen

in 2013 kennis- en inspiratiedagen organiseren om studenten en docenten enthousiast te maken voor het werken in de ouderenzorg. Samen met regionale onderwijsinstellingen, gemeentes en andere partijen wordt gezocht naar de verbindende factor om kennis te vergroten en de beeldvorming over ouderen te verbeteren. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2012 getroffen.

Delphi-model

Leyden Academy heeft in juni een expertmeeting georganiseerd met direct betrokkenen in het ouderengeneeskundig onderwijs. Aan de

hand van de Delphi-methode is gekeken naar de gewenste verbeteringen in het onderwijs aan medische studenten. Er is een tweede enquête gehouden waarvan de uitkomsten later gepresenteerd worden. Gezamenlijk is er gewerkt aan een artikel over de medische faculteit van de toekomst. Dit is in november aangeboden aan en geaccepteerd door Medisch Contact ter publicatie.

Ontwikkeling

VITALITY!

In april is door Leyden Academy het idee voor een programma **VITALITY!** geïntroduceerd als een belangrijk nieuw initiatief binnen de Medical Delta, het samenwerkingsverband van drie universiteiten en twee UMC's (Universiteit Leiden, RSM Erasmus, TU Delft, LUMC en Erasmus MC). Het voorstel is enthousiast omarmd en gehonoreerd.

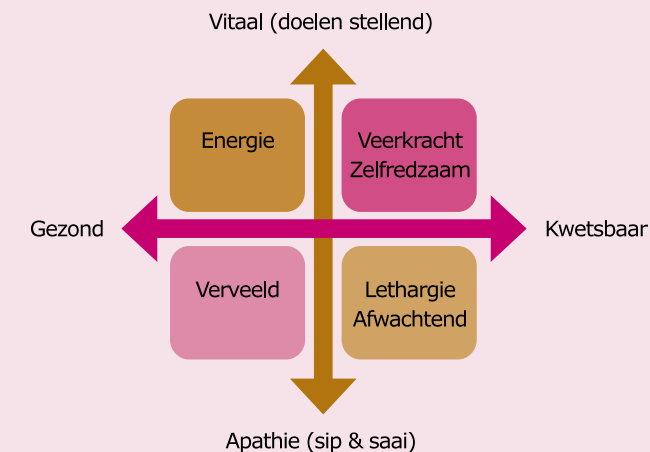

Wat is vitaliteit?

Het woord 'vitaliteit' wordt vaak gebruikt in verschillende contexten. Soms als maat voor lichamelijke fitheid, of een positieve levenshouding, maar ook om aan te geven of iemand nog in staat is om te werken op hogere leeftijd. Wij benaderen het als een nieuw en breder concept: vitaliteit is het vermogen om ambities te stellen passend bij de levenssituatie en vervolgens de gestelde doelen te realiseren.

Medical Delta

Medical Delta is het consortium van toonaangevende universiteiten op het gebied van life sciences en

medische technologie in Zuid-Holland en bundelt hun kennis met de kracht en invloed van het bedrijfsleven en de overheid. Samen ontwikkelen en implementeren zij nieuwe geneesmiddelen, behandelingen of technieken gericht op de gezondheidsvraagstukken (zowel fysiek als mentaal) van morgen.

‘Vitaliteit is het vermogen ambities te stellen en doelen te realiseren,’

VITALITY!

Het programma VITALITY! ontwikkelt duurzame oplossingen die gericht zijn op het verkrijgen en behouden van vitaliteit (lichamelijke én geestelijke *fitness*) tot op hoge leeftijd: een essentieel onderdeel van kwaliteit van leven van ouderen, zowel voor mens als maatschappij. Het VITALITY! programma hanteert de passende slogan: *‘keep the spirit!’*. De strategie van VITALITY! is het onderzoeken van de ervaren problemen die vitaliteit in de weg staan op het gebied van wonen, werken, zelfmanagement en sociale relaties en het in samenwerking met alle partijen bieden van oplossingen.

De kern hiervan ligt bij de wensen en ambities van de ouderen zelf. Het VITALITY! programma is een groot vitaliteitsonderzoek gestart waarbij ouderen in verschillende leeftijdscategorieën zowel kwalitatief als kwantitatief worden bevraagd naar hun wensen en ambities op gebied van werken, wonen, zelfmanagement en sociale relaties.

In het najaar hebben enkele bijeenkomsten plaatsvonden, waaronder de Masters of VITALITY!, een lezingenreeks gehouden door een vitale spreker (ouder dan zeventig en nog volop in bedrijf). Bioloog prof. dr. Andrzej Bartke

beet het spits af, in december gevolgd door ‘geluksprofessor’ prof. dr. Ruut Veenhoven. Betrokkenen binnen de lokale overheid zijn te gast geweest bij de VITALITY! Walk met voorafgaand een presentatie en discussie over het VITALITY! programma. Vertegenwoordigd waren de gemeenten Delft, Rotterdam en Leiden en de provincie Zuid Holland. Verder werd het Medical Delta Café VITALITY! georganiseerd voor ondernemers, ambtenaren en wetenschappers. Met een goed gevulde zaal en na afloop een vitaliteitsmarkt

die een succes was. Leyden Academy is verantwoordelijk voor het gedachtengoed, de leiding, communicatie en uitvoering van het VITALITY! programma.

Masters
of
Vitality
2012

Ontwikkeling

PUBLIEK

Leyden Academy is 2012 vitaal gestart met het introduceren van de Leyden Academy Vitality Walk. Elke eerste dinsdag van de maand lopen medewerkers en masterstudenten tijdens de lunch een route waarbij relaties, collega's, ouderen, stadsgenoten en anderen van harte welkom zijn. De sliert aan deelnemers wordt steeds langer en gehuld in roze en zwarte hoody's trekken we veel bekijks.

22

Future of VITALITY!

Dat je nooit te jong bent om vitaliteit te omarmen heeft Leyden Academy laten zien tijdens het Future of VITALITY! evenement. Kinderen uit de groepen zes, zeven en acht waren met hun oma welkom. In aanwezigheid van Ali B. kregen ze een mini-college over vitaliteit en veroudering en werden door de kinderboekenschrijfster Bette Westera voorgelezen uit haar boek 'Aan de kant, ik ben je oma niet'. De kleine winnaar van de gedichtenwedstrijd over zijn vitale oma ontving een VITALITY! AWARD.

23

‘ Het nieuwe gezicht is een
belangrijk kenmerk van de huisstijl ,

Gezicht 2013

Tijdens de dies wordt traditiegetrouw het nieuwe gezicht van Leyden Academy bekend gemaakt. Een gezicht dat als belangrijk kenmerk van de huisstijl een jaar lang alle communicatiemiddelen siert. In 2012 besloot Leyden Academy het groots aan te pakken. In samenwerking met de Leidse Amateur Fotografen Vereniging, die negentig jaar bestond, organiseerde Leyden Academy een fototentoonstelling. Alle in 1922 geboren Leidenaren zijn gevraagd voor de fotocamera plaats te nemen. Met als resultaat zestig bijzondere portretten. De tentoonstelling van deze portretten werd tijdens de diesviering van Leyden Academy feestelijk geopend. Uit die zestig portretten heeft een jury, onder voorzitterschap van topfotografe Patricia Steur, het nieuwe gezicht van Leyden Academy gekozen; haar naam is Lenie.

EXECUTIVE LEERGANG VEROUDERING EN GEZONDHEIDSZORG

De derde executive leergang Veroudering en Gezondheidszorg ging in januari 2012 van start met negentien deelnemers.

De cursisten waren afkomstig uit de cure, care en adviesorganisaties en werkzaam op diverse niveaus: raad van bestuur, directie, senior adviseurs en (bedrijfs)management. De derde leergang hanteerde dezelfde structuur als de twee vorige leergangen. De leergang bestond uit zeven blokken en een studiereis. Ieder blok startte op donderdagochtend, had een avondprogramma en eindigde op vrijdagmiddag.

Het eerste blok ging over waarom we oud worden, welke mechanismen daaraan ten grondslag liggen en of veroudering wel normaal is. Net als voorgaande jaren gedoceerd door

prof. dr. Rudi Westendorp, directeur van Leyden Academy en hoogleraar ouderengeneeskunde. Tijdens het tweede blok werd ingegaan op geriatrie door zijn Groningse collega prof. dr. Joris Slaets, hoogleraar ouderengeneeskunde UMCG, die onder andere inging op het diagnosticeren

en behandelen van dementie. Later in het blok leerden de cursisten dat oudere mensen vaak meer dan één aandoening hebben en dat altijd het totaalbeeld moet meetellen bij de beoordeling of alles moet wat kan. Ir. Marieke van der Waal, directeur Leyden Academy en coördinator van de executive leergang, gaf een college over voeding, veroudering & ondervoeding. In het derde blok lag de focus op de organisatie van de zorg en solidariteit van de oudedagsvoorzieningen. Het 'gezicht' van Leyden Academy, Willem Antheunissen (83) en zijn vrouw Brigitte vertelden tijdens 'de ontmoeting'

over hun actieve leven, het ouder worden en in hoeverre ze bezig zijn met het einde van het leven. In april werd het blok Waardige Zorg gegeven. Het jonge damesduo De Oldtimers gaf een verfrissende presentatie over de beeldvorming over ouderen.

Kardinaal Eijk was dit jaar wederom te gast en zorgde met zijn verrassende presentatie voor een levendige

discussie. In mei vond de studiereis plaats die naar Denemarken ging. Daar is sinds vijf jaar een vernieuwend systeem in werking dat uitgaat van de wensen en kracht van ouderen zelf. De mogelijkheden van ouderen en niet de onmogelijkheden staan hierbij centraal. Een perfect voorbeeld van vitaliteit.

Het laatste blok voor de zomervakantie ging over innovaties. Bert Mulder, lector van de Haagse Hogeschool, liet zien dat er goede ICT-mogelijkheden zijn om zowel de zorg als de cliënt te ondersteunen, maar dat de communicatie tussen de systemen een groot probleem vormt

voor succesvolle innovatie. Guus Bannenberg, CEO Van Neyselgroep en voorzitter van Corona Woonzorg-alliantie, gaf aan dat het scheiden van wonen en zorg o.a. in Zwijndrecht succesvol is ingevoerd. Dit kon alleen door goede lokale samenwerking met gemeenten, woningcorporaties en aanbieders van zorg.

In september stond kwaliteit centraal. Drs. Anja Jonkers, programmaleider Ouderenzorg van de Inspectie voor

Bestuurders en managers uit de zorg kunnen terecht voor de executive leergang Veroudering en Gezondheidszorg, een inhoudelijke opleiding voor professionals,

de Gezondheidszorg, was een van de docenten. In de ouderenzorg wordt vaak onvoldoende stilgestaan bij het feit dat bij de klacht van de klant meestal ook de familie betrokken is. Het loopt uit de hand doordat de familie zich onvoldoende gekend voelt. Zorgverlener Opella was te gast om te vertellen over hun project regelarme zorg. Dit interessante project is onderdeel van een pilot-project van het ministerie van VWS om de regeldruk in de zorgorganisaties te verlagen. Tijdens dit blok hebben ook prof. dr. Hans Beckers, voormalig bestuurder Humanitas Rotterdam, prof. dr. Dick Engberts,

medische ethiek en gezondheidsrecht en prof. dr. Job Kievit, medische beslis-kunde en chirurg, lezingen verzorgd.

Alumni

Op 5 april vond de eerste alumnidag plaats in de collegezaal van Leyden Academy. De alumni uit de eerste en tweede leergang werden uitgenodigd voor een lezing door voormalig minister Ab Klink met als onderwerp 'Betaalbaarheid van de zorg'. Prof. dr. Rudi Westendorp gaf een lezing over vitaliteit. Na afloop was er een diner in het academiegebouw van de universiteit van Leiden. In totaal hebben zestien alumni de dag bijgewoond.

Aan de executive leergang 2012 werkten onder andere mee:

- Dr. A.F.I Bannenberg, CEO Van Neyselgroep
- Prof. dr. H. Becker, Oud-directeur Humanitas
- Mgr. dr. W.J. Eijk, Kardinaal
- Prof. dr. J.D.M. van der Geest, Medische antropologie, UvA
- Dr. J.J. Meij, Raad van Bestuur, Amphia Ziekenhuis
- Prof. dr. J.J. Polder, Gezondheidseconoom
- Prof. dr. J.P.J. Slaets, Geriatrie, UMC Groningen
- Prof. dr. mr. E. Sutorius, Uit vrije wil
- Prof. dr. R.G.J. Westendorp, Ouderengeneeskunde, LUMC
- Dr. H. Verwey, Cardioloog, LUMC

MASTER VITALITY AND AGEING

In samenwerking met het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) biedt Leyden Academy studenten de eenjarige masteropleiding Vitality and Ageing. Binnen- en buitenlandse docenten gespecialiseerd in veroudering verzorgen de colleges. De studenten ontvangen een mastertitel van de Universiteit Leiden.

Universiteit Leiden
The Netherlands

LEIDEN UNIVERSITY MEDICAL CENTER

32

Aan het begin van het kalenderjaar brak voor de tweede lichting masterstudenten het eveneens tweede trimester aan. Centraal hierin stond de specifieke zorg voor ouderen die verschilt van die aan kinderen en volwassenen, omdat er op hoge leeftijd sprake is van meerdere, tegelijkertijd optredende aandoeningen (multimorbiditeit). Dit leidt tot onder- en overbehandeling. Bovendien moet er naast puur biomedische aspecten rekening worden gehouden met andere behandelaspecten, zoals de invloed van zorgstructurering en de sociaal-maatschappelijke positie van ouderen. Bij ouderen moet daarom een andere - meer holistische - benadering worden gevolgd. Het

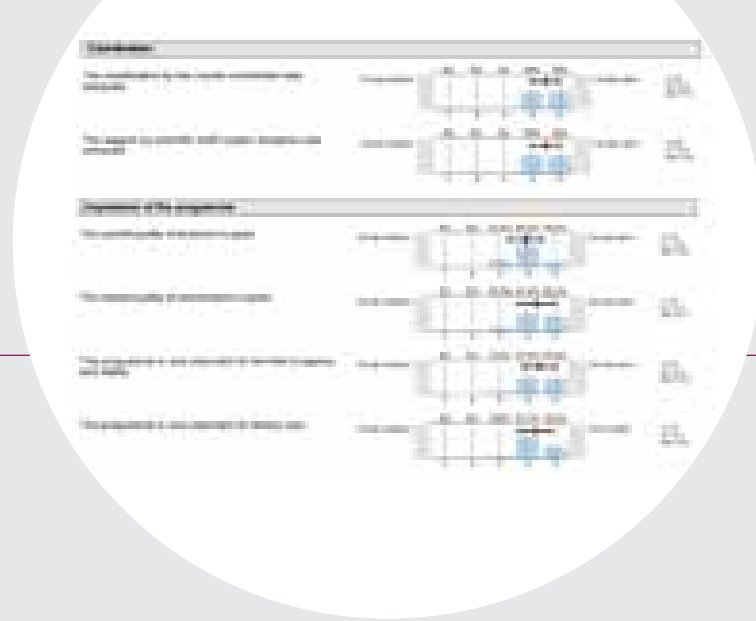
huidige academische onderwijs, onderzoek en de praktijk zijn nog onvoldoende toegerust om deze noodzakelijke omslag in denken over het handelen bij ouderen het hoofd te bieden. Naast multimorbiditeit speelde ook het blok vitaliteit een grote rol in dit trimester.

Het derde trimester stond geheel in het teken van de organisatie en structuur van de ouderenzorg. Tijdens de internationale studiereis verdiepten de studenten zich in de ouderenzorg in Engeland. Zij bezochten onderzoekers aan de universiteit van Cambridge, gingen in discussie met ouderenorganisaties in Londen en liepen mee met artsen

33

in een ziekenhuis in Glasgow. In juni 2012 vond de *graduation ceremony* plaats. Negen studenten uit India, Italië, Nederland en Iran ontvingen hun Master Vitality and Ageing uit handen van de directie van Leyden Academy. Ter gelegenheid van deze feestelijke dag zijn de studenten en hun familie uitgenodigd

voor een lunch in de Leidse Hortus Botanicus en een rondrit in een speciale Leyden Academy-touringbus door Leiden. Na afloop was er een receptie voor genodigden om de masters te feliciteren met hun diploma. De studenten hebben de inhoud en kwaliteit van de master wederom zeer hoog gewaardeerd.

Nieuwe studenten uit Mexico, China en Nederland gingen na de zomer op introductieweek, waar kennismaking,

wetenschap en sociale activiteiten (workshop kaas maken) hand in hand gaan. Tijdens het eerste blok, *the ageing process*, sloten zich negen extra studenten aan. *The ageing process* liet hen kennismaken met veroudering en de belangrijkste verouderings-

theorieën. Vanuit evolutionair perspectief werden antwoorden gegeven op de vragen waarom en hoe we verouderen. Het tweede blok, *biological mechanisms of ageing and development*, had als uitgangspunt de invloed van hormonen, zoals het groeihormoon, op de snelheid van het verouderingsproces. Prof. dr. Bartke heeft baanbrekend onderzoek verricht op dit gebied en kwam vanuit Springfield, Illinois (VS) over om gedurende het hele blok samen met bioloog dr. ir. Diana van Heemst blokcoördinator te zijn. Net als in

2011 was *biological mechanisms of ageing and development* ook opengesteld voor masterstudenten van de opleiding Biomedische Wetenschappen (BW) van het LUMC. Dit jaar hebben zeventien van hen het blok gevolgd als *Frontiers Of Science* (FOS)-cursus.

Met de toenemende vergrijzing staan ouderen meer dan ooit in de belangstelling. Meer dan de helft van alle ouderen die ooit hebben geleefd, leeft nu,

Aan de master Vitality and Ageing werkten onder andere mee:

- Prof. dr. Andrzej Bartke, professor and director of geriatric medicine, Southern Illinois University School of Medicine, Springfield, Verenigde Staten en bestuurslid van de American Aging Association
- Prof. dr. Sjaak van der Geest, hoogleraar emeritus medische antropologie aan de Universiteit van Amsterdam (UvA)
- Susan Kurrle, associate professor op het gebied van ouderengezondheidszorg aan de Universiteit van Sydney en geriatrician in het Hornsby Ku-ring-gai Hospital in Australië
- Prof. dr. Joris Slaets, hoogleraar ouderengeneeskunde aan het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG)
- Prof. dr. David Stott, hoogleraar geriatric medicine aan de universiteit van Glasgow, Schotland
- Prof. dr. Rudi Westendorp, hoogleraar ouderengeneeskunde en oprichter/directeur van Leyden Academy on Vitality and Ageing

Steun een student: geef om de zorg voor kwetsbare ouderen!

Stichting Opleidings- fonds Vitaliteit en Veroudering (SOVV)

Deze stichting is opgericht om fondsen te werven voor (buitenlandse) studenten die onder andere de masteropleiding Vitality and Ageing willen volgen. De kosten voor deze opleiding worden niet initieel vergoed (via het ministerie van OC&W) en moeten door de student zelf worden opgebracht. De stichting heeft een bestuur dat zich richt op het bekendmaken van de doelstelling van SOVV en het

verkennen van mogelijkheden om private personen en bedrijven te interesseren voor sponsoring van een studiebeurs. Er zijn al contacten gelegd met vermogens-

fondsen over het financieel ondersteunen van SOVV-initiatieven. Er is een handzame folder ontwikkeld die tijdens bijeenkomsten wordt uitgedeeld. Het idee daarachter is om in het kader van 'steun een student' ouderen aan jonge studenten te koppelen om op die manier kennis en ervaring uit te wisselen.

YOUNG EXCELLENCE CLASS

Eens in de twee weken komen de leden van de Young Excellence Class samen om aan de hand van geselecteerde wetenschappelijke papers te discussiëren over uiteenlopende onderwerpen. Scherp formuleren, in de groep voor je mening durven uitkomen en je eigen hypotheses toetsen zijn slechts enkele uitdagingen waaraan deze studenten worden blootgesteld.

De leden van de Young Excellence Class hebben tijdens het keuzevak The Ageing Process tweedejaars studenten geneeskunde van het LUMC geholpen met het onderzoek over veroudering dat zij gedurende dit blok uitvoeren. Uit deze studen-

tengroep zijn de vier meest getalenteerden tot de Young Excellence Class toegetreden. Tijdens de bijeenkomsten werd aan de hand van artikelen onder andere over de volgende onderwerpen gediscussieerd:

1. Langlevendheid door calorische restrictie bij rhesusapen;
2. De rol van de afweerreactie bij de ontwikkeling van depressie;
3. De evolutie van geslachtelijke voortplanting.

Onderzoek

MULTIDISCIPLINAIRE BENADERING

Leyden Academy on Vitality and Ageing doet wetenschappelijk onderzoek naar verschillende onderwerpen gericht op vitaliteit en veroudering. Kenmerkend voor het onderzoek aan de Academy is een multidisciplinaire benadering van onderzoeksthema's.

In 2009 is gestart met een onderzoek naar de determinanten van sterfte op hoge leeftijd. Cruciale vragen waren: 'Waarom worden mensen oud?' en 'Waarom worden Japanners ouder dan Nederlanders?'. Verschillende onderzoekslijnen zijn voortgekomen uit dit eerste onderzoek naar de Nederlandse levensverwachting. Vanuit medisch-demografische invalshoek wordt er ingegaan op vragen zoals: 'Hoe zit het precies met de sterfte

op hoge leeftijd?' en 'Wat is precies de rol van de economie in levensverwachting?' Daarnaast zijn er hypothesen voortgekomen over de rol van informele zorg en steun in de levensverwachting en sociale omstandigheden van ouderen.

Samenwerking

Leyden Academy werkt met diverse disciplines en instituten samen aan onderzoek. Zo wordt er in samenwerking met de afdelingen klinische

psychologie en pedagogiek een studie naar de intergenerationele overdracht van mishandeling uitgevoerd. Dit onderzoek valt binnen het profileringsgebied *Health, prevention and the life-cycle* van Universiteit Leiden. Leyden Academy heeft daarnaast, mede financieel gesteund door ZonMw in het kader van het Nationaal Programma Ouderenzorg, een inventarisatie van ouderengeneeskunde in de medische curricula uitgevoerd. Deze inventarisatie is nu afgerond en momenteel vinden in samenwerking met Vereniging Het Zonnehuis en ZonMw vervolgactiviteiten plaats gericht op de WO-, HBO- en MBO-zorgopleidingen. Verder is Leyden Academy samen met het LUMC, University of Glasgow, University

College Cork en Universität Bern verenigd in het TRUST-project; een internationaal onderzoeksproject onder drieduizend ouderen met een schildklieraandoening. Daarnaast werkt Leyden Academy samen met het Japan Institute for Future Welfare.

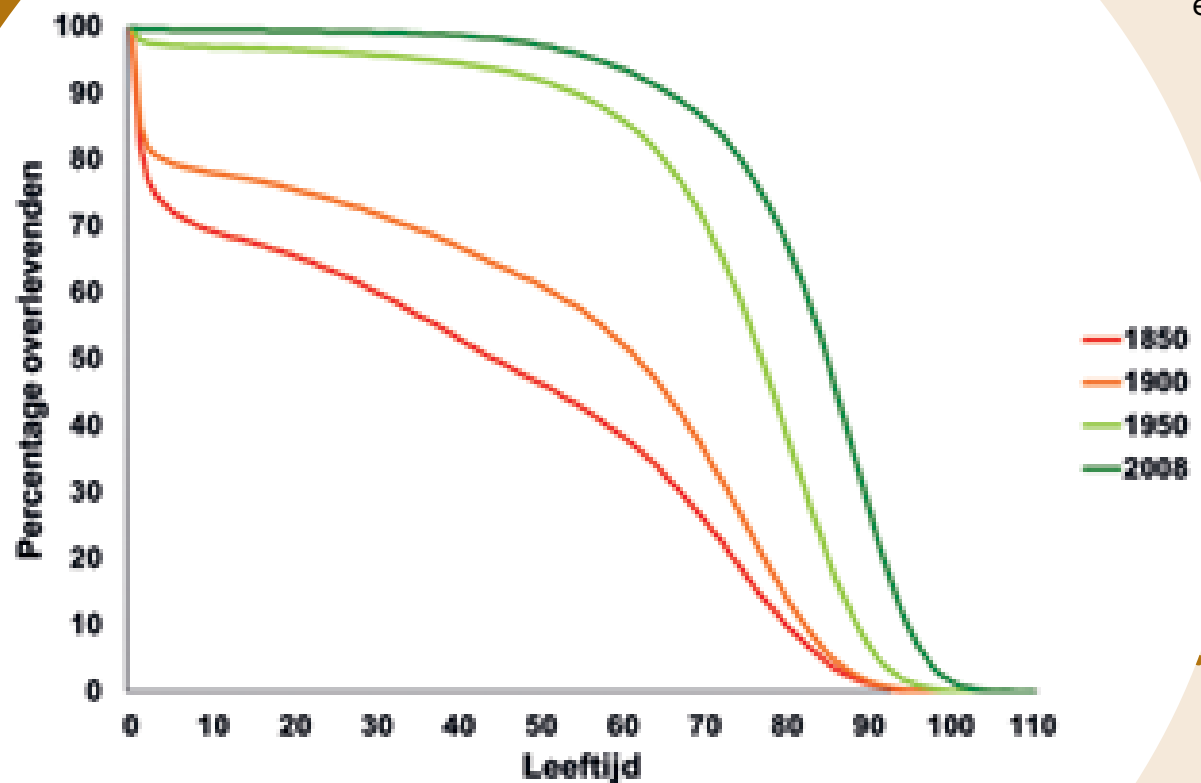
Leyden Academy doet, passend bij haar multidisciplinaire aanpak, wetenschappelijk onderzoek naar verschillende onderwerpen die met ouderen te maken hebben. Hierbij trachten wij in kaart te brengen in welke mate sterfte op hoge leeftijd nog te beïnvloeden is door bijvoorbeeld preventieve maatregelen of bepaalde interventies.

Onderzoek

MEDISCH-DEMOGRAFISCH

Leyden Academy probeert via het medisch-demografisch onderzoek antwoorden te vinden op vragen naar de determinanten van de levensverwachting. Het onderzoek richt zich op de plasticiteit van sterfte op hoge leeftijd.

Tevens worden economische factoren, zoals de zorgstructurering, economische fluctuaties en zorgkosten van ouderen bestudeerd, om in kaart te brengen wat de relatie is tussen

economische veranderingen en sterfte op latere leeftijd.

Daarnaast probeert Leyden Academy meer te begrijpen van de factoren die bijdragen - of juist niet - aan de levensverwachting, zoals in onderzoek naar wat intensief sporten doet met de levensverwachting, of bijvoorbeeld het opgroeien in veel nadeligere omstandigheden dan in Nederland, zoals in Ghana.

Onderzoek

SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJK

Veroudering wordt op sociaal-maatschappelijk gebied veelal neergezet als een probleem. Binnen het huidige discours wordt er veel gesproken over vergrijzing, die zal leiden tot niet alleen een economisch probleem, maar ook een enorme belasting zal vormen voor de volgende generaties.

De meest genoemde oplossing voor deze 'intergenerationele sandwich' is een beroep te doen op zelfstandigheid en initiatieven van ouderen. Daarnaast wordt er ook veel gesproken op een efficiëntere en effectievere inzet van de informele zorg. De vraag blijft echter of, en op welke wijze, ouderen deze voorgestelde veranderingen ervaren. Binnen het

onderzoek naar de informele zorg probeert Leyden Academy beter inzicht te krijgen in de sociaal-maatschappelijke aspecten van veroudering en vitaliteit. Daarbij wordt er onderzoek gedaan naar de kwetsbare ouderen, sociale steun, beeldvorming over ouderen en intergenerationele zorg.

‘Veroudering wordt veelal neergezet als een probleem,’

Onderzoek

TRUST
THYROID TRIAL

KLINISCH

Leyden Academy is samen met het LUMC, University of Glasgow, University College Cork en Universität Bern verenigd in het TRUST-project (*multi-modal effects of thyroid hormone replacement for untreated older adults with subclinical hypothyroidism; a randomised placebo-controlled trial*).

TRUST is een internationaal onderzoeksproject onder drieduizend ouderen met een schildklierandoening. Het project heeft een looptijd van vijf jaar en onderzoekt de beste behandelwijze voor mensen met zogenoemde subklinische hypothyreoïdie. Dit onderzoek is van belang om meer inzicht te krijgen in de mechanismen van veroudering.

De helft van de deelnemers wordt behandeld met een hormoonvervangend medicijn (Thyroxine), de andere helft krijgt een placebo toegediend. Het project wordt door een Europese (FP7) subsidie gefinancierd. Leyden Academy is medeverantwoordelijk voor de aansturing van het onderzoek en geheel verantwoordelijk voor de

communicatie rondom de trial. Op die manier vervult Leyden Academy vanuit haar *Design* rol de verbinding tussen wetenschappelijk onderzoek en het openbaar maken van de resultaten.

Nawoord

Het jaarverslag 2012 van Leyden Academy on Vitality and Ageing geeft een mooi beeld van de bijdrage die deze organisatie levert aan het sociale en medische vraagstuk hoe vitaal te blijven en actief ouder te worden. De nieuwe ontwikkelingen, lopende opleidingen en het wetenschappelijke onderzoek zijn daar uitingen van.

De organisatie ligt goed op koers en positioneert zich sterk als kennisinstituut met een duidelijke missie, visie en strategie. Leyden Academy is in staat gebleken om naast de steun van enig aandeelhouder Vereniging AEGON, ook steun te krijgen vanuit Vereniging Het Zonnehuis. De samenwerking met Vereniging Het Zonnehuis krijgt

gestalte in de onderwijsvernieuwing. Een andere mooie ontwikkeling is het VITALITY! programma dat door de Medical Delta bij Leyden Academy is belegd. Het biedt vele mogelijkheden voor het verwerven van nieuwe kennis en inzichten, het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden en het uitzetten van proeftuinen. Wij wensen de directie succes toe

De organisatie ligt goed op koers en positioneert zich sterk,

om haar ambities op het gebied van ontwikkeling, onderwijs en onderzoek voort te zetten en daarmee de kwaliteit van leven van ouderen te promoten en te verbeteren.

Dankzij de inzet van de medewerkers in 2012 kijken wij met vertrouwen naar de toekomst. Graag wil ik hen namens de Raad van Commissarissen danken voor de geleverde prestatie.

Dr. W.M. van den Goorbergh
Voorzitter

dr. W.M. van den Goorbergh

prof. dr. P.J. Idenburg

prof. dr. M. de Visser

mr. J.W.B. Westerburgen

Met dank aan

Vereniging AEGON behartigt als aandeelhouder op evenwichtige wijze de directe en indirecte belangen van AEGON N.V. De Vereniging acht het van belang om naast haar hoofddoelstelling, in de geest van haar oorsprong als behartiger van onderlinge solidariteit, een maatschappelijke bijdrage te leveren in de vorm van een nevendoelstelling. Vanuit haar nevendoelstelling heeft zij in 2008 de Leyden Academy on Vitality and Ageing opgericht en ondersteunt zij de organisatie met een jaarlijkse bijdrage.

VERENIGING
AEGON

Vereniging Het Zonnehuis is in 1921 opgericht. Zij wil een zichtbare bijdrage leveren aan het aandacht vragen en uitdragen van meer waardige zorg voor kwetsbare ouderen in Nederland. Zij doet dit door het faciliteren van vernieuwende (onderwijs)projecten en (toegepast) wetenschappelijk onderzoek en het ondersteunen van innovatieprojecten op dit terrein. Komende jaren richt de Vereniging zich op onderwijsvernieuwing in samenwerking met Leyden Academy en stelt hiervoor een deel van haar vermogen beschikbaar.

Vitaal verouderen!

JAARVERSLAG 2012

Concept en tekst

Drs. Eugenie C. F. Polman, Leyden Academy on Vitality and Ageing

Fotografie

Marc de Haan, Marc de Haan fotografie
De Leidse Amateur Fotografen Vereniging (LAFV)

Vormgeving

Karin Caron, Idefix vormgeving en communicatie

Drukwerk

Drukkerij Opmeer bv

Leyden Academy on Vitality and Ageing
Poortgebouw
Ingang Zuid
Kamer 0.12, 0.13 en 0.15
Rijnsburgerweg 10
2333 AA LEIDEN

T 071 524 0960
F 071 524 0969

leydenacademy@leydenacademy.nl
www.leydenacademy.nl

